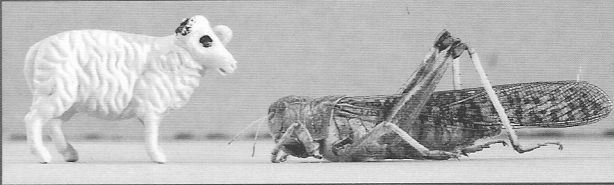

4 '00

profil

súčasného výtvarného umenia

contemporary art magazine

rádio-art | ars electronica | videoart+

Terén I - IV | I. otvorený ateliér

malá antológia súčasnej americkej filozofie a estetiky výtvarného umenia

PROFIL súčasného umenia / Contemporary Art Magazine 4/2000, ročník VII

Šéfredaktorka / Editor - in - Chief: Jana Geržová

Zástupca šéfredaktorky / Editor - in - Chief Deputy: Michal Murin (konceptia čísla)

Asistentka redakcie / Editorial Assistant: Andrea Kopernická

Vydavateľ / Publisher: Kruh súčasného umenia Profil

Redakčný kruh / Advisory Board: Ladislav Čarný, Daniel Fischer, Monika Mitášová, Juraj Mojžiš, Mária Orišková, Martina Pachmanová, Katarína Rusnáková

Adresa / Address: Topoľčianska 25, 851 05 Bratislava, Slovensko

tel.: +421-7-63835625, e-mail: profil@vsu.afad.sk

<http://www.profil-art.sk>

Jazyková úprava: Ingrid Hrubaničová

Grafická úprava, DTP: (VP), STUPIDESIGN, s.r.o., Bratislava

Lito: T-centrum, Bratislava

Tlač: Dobrá kniha, Trnava

PREDPLATNÉ VYBAVUJE:

ABOPRESS, spol. s r.o.

Radlinského 27, 811 07 Bratislava 1

tel.: 00421/7/52444980, 52444979, 52444961

fax: 00421/7/52444981

e-mail: predplatné@abopress.sk

<http://www.abopress.sk>

Registračné číslo Ministerstva kultúry SR: 25/90

MIČ: 49494

Nevyžiadané rukopisy a fotografie redakcia nevracia.

Číslo bolo imprimované: 9. 3. 2001

Predná strana obálky: Miloš Bođa: Sheephopper, detail, 2000

Zadná strana obálky: Colette Urban: Je to na tvojej hlave, je to v tvojej hlave, rádioartová peformance na plavárni, 1992

Autori fotografií: © Ars Electronica Center, © WalterPhillips Gallery, The Banff Centre for the Arts, Banff, Canada, © archív C³,

Mária Baloghová, Roman Ferst, Ingrid Patočková, Vladimíra Pčolová, Blanka Poláková-Jiráčková

- 4 NOVÉ MÉDIÁ
Úvod
- 6 RÁDIO-ART
Michal Murin
- 22 ARS ELECTRONICA
Michal Murin
- 38 VIDEOART+
Rozhovor s Jurajom Čarným
- 44 RELEVANTNÍ UMELCI BUDÚ ÚPLNE OPEROVAŤ MIMO UMELECKÉHO SYSTÉMU
Rozhovor s Michaelom Bielickým
- 52 NEINTERAKTÍVNE UMENIE JE MŔTVE
Rozhovor s Donom Ritterom
- 56 C³
Rozhovor s Miklósom Peternákom
- 64 INTERMÉDIÁ A (ALEBO) MULTIMÉDIÁ
Jana Geržová
- 66 NOVÉ MÉDIÁ
Dieter Daniels
- 69 COLORUM NATURAE VARIETAS
Miloš Vojtěchovský
- 70 DIGITAL MALE
Rozhovor s Milošom Boďom
- 74 VEĽKOLEPÉ MÚZEUM (II. časť)
Charles Jencks
- 80 BLOK RECENZÍ
Dominika Horáková-Ličková: To je mäso..., Andrea Kopernická: Miesto činu,
Mária Rišková: Zatvorené obrazy, (red.) Prieskum, Sabina Jankovičová: Prieskum VŠVU,
Mária Draganová: DIGITAL CODE 0 - 1
- 98 MALÁ ANTOLOGIA
z textov súčasnej americkej filozofie a estetiky výtvarného umenia
Jozef Cseres
- 101 Richard Lippold: Ilúzia ako štruktúra
- 108 Robert Smithson: Kultúrne väzenie
- 111 Arthur Danto: Svet umenia
- 114 George Dickie: Čo to je antiumenie
- 119 Ivan Karp: Ako múzeá definujú iné kultúry
- 125 Meyer Schapiro: Dokonalosť a koherencia v umení
- 129 J. W. T. Mitchell: Nemá poézia a slepá maľba
- 132 I. OTVORENÝ ATELIÉR
Jana Geržová
- 136 RADISLAV MATUŠTÍK: TERÉN I - IV
Jana Geržová
- 140 POZVÁNKY

NOVÉ MÉDIÁ

Michal Murin

„Byť umelcom už vôbec neznamená produkovať obrazy alebo sochy. To, čím sa v skutočnosti zaoberáme, je stav nášho vedomia a tvar nášho vnímania.“

Robert Irwin, Arts Magazine 1971

Sprievodným efektom, vedľajším produktom vývoja nových technológií, ktorých prvé úspechy sa prejavili už v 60. rokoch (videorekordér, počítačová terminálová sieť a pod.), je použitie techniky v súčasnom umení ako pokračovanie v prirodzenej línii avantgardistických snažení umelcov. Nové možnosti, prvopočítačové zápasy, ale aj lámanie hraníc medzi médiami v dielach dnešných klasikov (napr. N. J. Paik, W. Vasulka, O. Piene, P. Weibel a iní) veľmi skryto predurčili masový nárast umeleckých projektov využívajúcich nové technológie. Tento nárast je od druhej polovice 80. rokov úmerne spojený s komercializáciou nových technických prostriedkov; deväťdesiate roky sú už rokmi zadenfinovania umenia nových technológií. Ich boom dnes dáva na druhej strane predpoklady obzrieť sa späť do histórie, hľadať základné východiská a prvé koncepcie z konca minulého storočia a z obdobia Bauhausu, ako aj upriamiť pozornosť na solitérne projekty pionierov, ktorých tvorba nachádza adekvátnu odozvu až teraz.

Tak ako sa v 90. rokoch formuje a za pochodu aj definuje umenie využívajúce najnovšie technológie, tak vznikajú a etablojú sa inštitúcie, ktoré garantujú takéto snaženia umelcov a práve vďaka nim sa ich diela dostávajú na umeleckú scénu v populárnejšej podobe.

Medzi najznámejších garantov a popularizátorov umenia nových technológií partí Ars Electronica v rakúskom Linzi (www.aec.at), ZKM - Centrum pre umenie a technológie médií v nemeckom Karlsruhe (www.zkm.de), Organizácia V2 v holandskom Rotterdame (www.v2.nl), Centrum pre kultúru a komunikáciu C3 v Budapešti (www.c3.hu), Medzinárodná spoločnosť pre elektronické médiá ISEA (www.isea.qg.ca alebo www.art3000.com), spoločnosť ENCAR - Európska sieť pre cyberart (www.encart.net), Európsky festival umenia médií EMAF v Osnabrucku (www.emaf.de), spoločnosť 235 Media z nemeckého Kolína (www.235media.com), vizuálne-hudobno orientovaný festival SONAR v Barcelone (www.sonar.es), americký veľtrh SIGGRAPH (www.siggraph.org/s2000) alebo v skromnejšom prípade aj pražský festival ENTER multimediale (www.enter-m.cz). Tento zoznam adries spolu s encyklopédiou nových

médií (www.newmedia-arts.org), ktorú vytvorilo Centrum Pompidou, Ludwigovo múzeum a Centrum pre súčasné umenie v Ženeve, zahŕňa základnú informačnú bázu umelcov a aktivít okolo nových médií. Na príslušných webových stránkach je možné zhliaďnuť nielen webart, netart, interaktívne vizuálno-zvukové inštalácie, interaktívne environmenty, elektronické diavadlo, cyberart, rádioart, interaktívne internetovo-televízne projekty, interaktívne céderomy, počítačovú grafiku, multimediálne performancie, digitálnu a manipulovanú fotografiu, počítačovú animáciu, ale aj umelecké projekty inklinujúce k vedným odborom, ako je robotika, genetika, medicína a pod. Prezentujú sa tu umelecké diela označené termínom „time based art“ - založené na čase, „dematerializované umenie“ alebo „non-object art“, ktoré chápu informácie ako výsledný artefakt, ktorého súčasťou sú kombinácie a manipulácie s informáciami alebo dátami.

V tejto súvislosti je však dôležitejšia skutočnosť, že nové médiá vytvárajú permanentne expandujúci priestor, menia úlohu umelca, umožňujú kumulovanie a prerastanie tvorcov mimo dosahu inštitucionálnej sféry a v konečnom dôsledku narušajú hierarchickú akceptáciu umenia reprezentovanú postmoderne sa tváriacim, no modernistickým konceptom kurátora, múzea, galérie alebo časopisu. Novovznikajúce projekty sú umeleckými výskumami možných realít budúcnosti, hoci s množstvom omylov. Jedným z konkrétnych omylov môže byť práve ZKM v Karlsruhe, ktoré sa napriek svojej silnej pozícii a dobrému menu nevyhne kritike v súvislosti s jeho zbierkou interaktívneho umenia. Drahé diela zakúpené v prvej polovici 90. rokov sú len historické relikvie, archeologické vykopávky, na ktoré dnes nechápavo a zrudene pozerajú tinedžerskí návštevníci múzea v ZKM, ktorí už majú úplne iné aktuálne skúsenosti.

Vyššie uvedené webovské linky inštitúcií okrem prezentácie svojich aktuálnych festivalov a projektov chronologicky rekapitulujú aktivity. Množstvo materiálu, ktorý obsahujú hypertextové labyrinty dopĺňané vizuálnymi ukázkami vo forme videí a animácií, nie je v možnostiach tohto úvodu prerozprávať.

Nasledujúci blok, venovaný novým médiám v súčasnom umení, predstaví témy a zaujímavejšie projekty posledných ročníkov festivalu Ars Electronica (1996 - 2000), v rozhovore s Miklósom Peternákom, riaditeľom C³, zrekapitulujeme aktuálne aktivity geograficky blízkej Budapešti, Don Ritter a Michael Bieliký budú interpretovať vlastnú tvorbu s akcentom na úlohu umelca v čase nových technológií, Pavel Smetana priblíži pražský festival ENTER - multimedial (v internetovej verzii Profilu spolu s recenziou výstavy DIGITAL CODE 0 - 1 R. Galovského a M. Kvetána), Juraj Čarný zo svojho pohľadu zhodnotí sympóziu VIDEOART+, Dieter Daniels porovná intermediálne a multimediálne umenie, Miloš Vojtěchovský predstaví nový céderom Miloša Šejna, Miloš Boďa sa v rozhovore zamyslí nad výstavou počítačových tlačí v galérii Medium v Bratislave a text o rádioarte zmapuje históriu jednej z „najneviditeľnejších“ súčastí využitia nových médií vo výtvarnom umení od začiatku storočia až po najaktuálnejšie internetové rádioartové projekty.